P O S U D E K

oponenta na diplomovou práci

Studentka: Kateřina Lechaciu

Téma: Vliv aktivity na kvalitu života seniorů

Oponentka: Mgr. Tereza Cimrmannová, Ph.D.

Předložená diplomová práce čítá 84 stran textu, její přehlednost zvyšuje seznam zkratek, tabulek a grafů. Text jako celek hodnotím jako kultivovaný, převážně i po stránce jazykové. Zvlášť oceňuji aktuálnost tématu a výsledné „vyznění“ textu, který byl psán s dostatečným odborným přehledem a s opravdovým zájmem o zvolené téma. Autorka zmiňuje svou motivaci a na několika místech vyzdvihuje osobní vztah k tématu; po přečtení práce musím s úlevou konstatovat, že emoční zápal „neovládl“ odborný charakter textu. Níže uvedené nedostatky jsou z velké části drobnějšího charakteru.

Cílem studentky bylo „zejména zmapovat nejdůležitější faktory, které ovlivňují život seniorů a působí na kvalitu jejich života.“ Cíl je formulován dosti obšírně, což místy snižuje kvalitu práce. V explicitní formulaci cíle, který má být „vodítkem“ celého textu, se neobjevuje záměr empiricky zkoumat vliv aktivity na kvalitu života seniorů, což je téma dotazníkového šetření, které je nedílnou součástí této práce. Právě nedostatečné propojení příliš obecné kompilace s vlastním šetřením pokládám za nedostatek práce. Studentka ve stručném souhrnu na samém konci práce uvádí: „Výsledek průzkumu kopíruje skoro přesně všechny poznatky, které jsou již dávno všeobecně známé a vědecky dokázané.“ Úvodní, jinak odborně zdařilá kompilace však obsahuje velice málo těchto „vědeckých důkazů“. Postrádám jakoukoli diskusi, která by obsahovala nejen strohá konstatování, ale i problematizující vědecké poznatky, společenské překážky apod. Právě ty měly být obsahem odborné kompilace, aby byla práce větším přínosem. Pokud by namísto diskuse stačila výše citovaná věta, jakou cenu by potom mělo podobná šetření provádět?

Pominu-li ale potřeby textu jako celku, rámcově se studentce podařilo čtivým způsobem zmapovat nejdůležitější determinanty kvality života seniorů. Jednotlivé kapitoly jsou na výborné odborné úrovni. Výjimkou je kapitola 3.3.2, která vyvolává dojem, že autorka nezná celý zákon o sociálních službách. Studentka velmi pečlivě pracovala se zdroji, na místě je jen rozlišovat monografie od sborníků a neupírat skutečné autorství (např. s. 14, s. 16 – citované myšlenky nejsou J. Payna, ale H. Hnilicové). Také dokumenty WHO by bylo vhodné citovat primárně. Je třeba se vyhnout tzv. „výpiskování“, odborný text by měl být tematickou kompilací, nikoli vypisováním myšlenek jednotlivých autorů po odstavcích. Celkově ale oceňuji relevanci a bohatost užitých zdrojů.

Uvedené dotazníkové šetření má své jasné cíle, výsledky jsou zajímavější, než vyznívá ze shrnutí studentky. Patřičné komentáře bohužel chybí, tím se snižuje nemalý časový vklad, který autorka šetření věnovala. Pozitivně hodnotím vysokou návratnost. Lze ale vytknout následující metodologické chyby:

Cílem šetření nemůže být „zkoumat“, ale spíše „zjistit“, „dokázat“ apod.

Na s. 52 je uvedeno, že data budou zpracována dle výzkumných metod. Jaké metody měla autorka na mysli? Dotazník je spíše způsobem sběru dat, nežli vědeckou metodou zpracování. Také se překrývají pojmy: dotazníkové šetření, výzkumné šetření, průzkum. Rozumí autorka terminilogii? Znakem „výzkumu“ by jistě bylo např. zjištění statisticky významných odchylek, ale i lepší výběr vzorku. Nelze srovnávat početně odlišné skupiny (např. 8 versus 47) a vyvozovat tak závěry. Dále lze namítnout, že v Sokole nejde jen o fyzickou aktivitu, jak

je zdůrazňováno. Pro někoho mohou být lekce cvičení přínosné především v rovině duševní (smysl pro řád, aktivizace, rituály …) nebo sociální (setkávání s vrstevníky). Rozdělení na cvičence Sokola a návštěvníky seniorských klubů je ale v zásadě v pořádku, to se týká i počtu. Pokud je šetření kvantitativního charakteru, některé hypotézy nejsou ověřitelné (např. hypotéza 1 nebo 2). V kvantitativním šetření je také diskutabilní užívat v otázkách pojmy „aktivní“, „nuda“ nebo „deprese“. Pozitivně hodnotím, že studentka použila také standardizovaný dotazník (GDS-15). Právě v dotazníku GDS-15, kterým se zkoumá depresivita, není vůbec použit pojem „deprese“, ta je až zjištěným výstupem.
Dotazník je jinak formulován srozumitelně a logicky. Problematická je otázka č. 1 (bylo by vhodnější nabídnout hodnocení na škále) a otázka č. 6, která postrádá potřebné pokyny k vyplnění. U otázky č. 3 není patrné, zda jde o aktivity organizované zvnějšku nebo aktivity vlastní, ale to je drobnost.

Závěr:
Předložená diplomová práce se vyznačuje množstvím dílčích nedostatků, k pozitivům práce jako celku patří poměrně vysoká míra odbornosti, čtivost a kultivovanost odpovídající vysokoškolské úrovni studia. Práci lze tedy hodnotit jako zdařilou.

Navrhovaný stupeň hodnocení: velmi dobře

Otázka k obhajobě:

Vyhledejte a uveďte vědecké metody zpracování dat, které by bylo vhodné použít, aby předložené dotazníkové šetření mělo validní výsledky.

V Praze dne 1. srpna 2011 Tereza Cimrmannová